

Oecumenisch Meditatief Avondgebed 10 april 2024

Thema: Maria in het evangelie

Voorganger: Fons Zandbelt

Welkom en woord vooraf

In deze maand april maakt de schrijn met enkele relieken van Bernadette Souberous een rondgang door ons land, en zodoende een paar dagen in Deventer, in deze Broederkerk: 16-18 april. De schrijn is hierop gesteld voor in de kerk, en blijft daar ook staan.

Er gebeuren tijdens deze dagen hier in deze kerk allerlei gebedsbijeenkomsten in het kader hiervan.

Zo mogelijk ook vanavond dit Oecumenisch avondgebed in de stijl van Taizé.

Laat ik beginnen met eerst iets over Bernadette te vertellen.

Bernadette werd geboren in het Franse plaatsje Lourdes, in Zuid-Frankrijk, tegen de Pyreneeën aan. Ze was een meisje van 14 jaar toen ze, in februari 1858, samen met enkele andere meisjes hout was gaan sprokkelen voor hun ouders, want het waren daar toen armoedige tijden.

Ze heeft daar bij een grot meerdere keren een verschijning gehad van 'een mooie in het wit geklede dame', zoals ze na afloop vertelde; ze gaf Bernadette daar diverse boodschappen van gebed, boete en bekering.

Eerst werden haar verhalen niet serieus genomen. Bij een van de latere verschijningen noemde 'die dame' zich: 'Ik ben de onbevleete ontvangenis', een naam die in die tijd duidelijk verwees naar Maria.

Daardoor nam de pastoor van Lourdes haar verhalen serieus.

Na 4 jaar onderzoek werd bevestigd dat haar verschijningen inderdaad een bovennatuurlijk karakter hadden. Vanaf dat moment (in 1864) werd Lourdes steeds meer een officiële bedevaartsplaats.

Daar in Lourdes komen sindsdien wekelijks duizenden pelgrims samen uit heel de wereld, en vieren daar wat Maria voor hen betekent, en hoe zij hen inspireert in hun geloof.

Bernadette zelf trad toen al snel in bij een zusters-klooster, in alle rust en stilte; omdat ze een zwakke gezondheid had, stierf ze al op 35-jarige leeftijd in dat klooster.

Vanaf 2017 gaat men jaarlijks met enkele kleine relieken van Bernadette rond in Europa, niet zozeer om de aandacht op Bernadette te richten, maar om de betekenis van Maria, in het geheel van Jezus' boodschap, in het licht te stellen.

Zodoende in deze maand april ook in Neerland, en vanaf gisteren tot morgen hier in Deventer, in deze kerk.

Er worden dezer dagen zodoende allerlei gebedsbijeenkomsten gehouden in deze kerk.

Ons is gevraagd om ook ons wekelijkse 'oecumenisch avondgebed in de stijl van Taizé' zo mogelijk daarop in te spelen, met behoud van het oecumenische karakter, en het meditatieve karakter en gezangen uit het internationale oecumenische klooster Taizé (in midden Frankrijk). Dat gaan we dan ook doen. Maar nu eerst ons gebruikelijke begin.

[Aanhef \(blz. 12\):](#) [Wees hier aanwezig](#)

Inleiding

Mij is gevraagd om het Avondgebed in die geest aan te passen; Daarom stel ik voor dat we in onze viering vanavond stil staan bij de belangrijkste teksten uit het Evangelie, waarin Maria een grote rol speelt. Allereerst bij de blijde boodschap van de engel Gabriël aan Maria: of zij de moeder van de Messias wil worden, In dit verhaal ligt het accent niet op Maria, maar op Godsmenswording via een mensenkind; en daarvoor wordt Maria aangesproken, uiverkoren, begenadigd; en daarom is haar antwoord belangrijk; haar bereidheid daartoe: 'Zie de dienstmaagd van de Heer; mij geschiede naar uw woord.'

Als inleiding daarop zingen we:

[Lied nr. 111:](#) [God is vol liefde.](#)

Bijbeltekst uit Lucas 1, vers 26-38: de roeping van Maria door de engel Gabriël om moeder van de Messias te worden.

In die tijd werd de engel Gabriël van Godswegen gezonden naar een stad in Galilea, Nazareth, tot een maagd die verloofd was met een man die Josef heette, uit het huis van David; de naam van die maagd was Maria. Hij trad bij haar binnen en sprak: 'Verheug u Begeenadigde, de Heer is met u'.

De annunciatie - Murillo, 1655-1660

Zij schrok van dat woord, en

vroeg zich af wat die groet toch wel kon betekenen. Maar de engel zei tot haar: 'Vrees niet Maria, want gij hebt genade gevonden bij God. Zie, gij zult zwanger worden en een zoon ter wereld brengen, die gij de naam Jezus moet geven. Hij zal groot zijn en zoon van de Allerhoogste genoemd worden. God de Heer zal Hem de troon van zijn vader David schenken, en Hi zal in eeuwigheid koning zijn over het huis van Jacob en aan zijn koningschap zal nooit een einde komen.' Maria echter sprak tot de engel; 'Hoe zal dit geschieden daar ik geen man beken?' Hierop gaf de engel haar ten antwoord: 'De heilige Geest zal over u komen en de kracht van de Allerhoogste zal u overschaduwen; daarom, zal wat ter wereld wordt gebracht, heilig genoemd worden, Zoon van God. Weet, dat zelfs Elisabeth, uw bloedverwante in haar ouderdom een zoon heeft ontvangen, ofschoon zij onvruchtbaar heette, is zij nu in haar zesde maand; want voor God is niets onmogelijk. Nu zei Maria: 'Zie de dienstmaagd des Heren; mij geschiede naar w woord.'" En de engel ging van haar heen.

[Lied nr. 77: God, U bent liefde](#)

Overweging

Dit evangeliegedeelte wil zeggen dat Gods menswording in Jezus een gave is, die ons geschonken is; geen resultaat van menselijke vruchtbaarheid, maar een uniek Godsgeschenk.

Maria wordt gevraagd om de moeder te worden.

Wanneer Gods Zoon mens gaat worden, Gods heil gestalte gaat krijgen in Jezus, dan is dat 'uit kracht van de heilige Geest': het is Gods initiatief.

Misschien om alle schijn van hoge menselijke afkomst weg te nemen, gebeurt het ver van het machtscentrum Jerusalem, maar in een uithoek van Israël, in Nazaret. Belangrijk is, hoe Maria reageert.

En dat geldt ook voor ons in deze tijd:

Pas als wij – net als Maria – weten van luisteren, openstaan, overgave, aanvaarden, God een woord mee laten spreken in ons leven, kan God in onze wereld en in ons persoonlijk leven zijn gezicht laten zien, kan God onder ons werkzaam aanwezig zijn met zijn heilzame, liefde.

Het gaat nogal tegen, waar het in onze wereld vaak om gaat: onafhankelijk willen zijn, je eigen weg kunnen gaan, alles zelf in handen hebben, of willen krijgen.

Mensen die in Gods ogen groot zijn, zijn mensen die ontvankelijk kunnen zijn, die kunnen luisteren, weten van zich overgeven – zoals Maria.

En die – vanuit dat besef – dienstbaar zijn, ergens voor staan, zoals Maria op haar manier deed.

Het bracht haar – net als Jezus – niet alleen vreugde, maar ook beproeving (en het kruis), maar in en door dit alles heen, kwam wel Gods liefde tot volle openbaring.

Hoewel in veel mindere mate, geldt het ook in ons leven: van alle positieve gebeurtenissen, ontwikkelingen en veranderingen, zeggen wij vaak: dat ze een gave, een geschenk zijn – we zeggen van vaak: ‘God dank’, hoe belangrijk ook: inzet, toewijding en verantwoordelijkheid zijn. Bijvoorbeeld:

- Velen ervaren hun liefdesrelatie als een geschénk uit de hemel;
- En ouders bij wie een kind is geboren, zeggen: ‘We hebben een kind gekrégen’.
- Kunstenaars ervaren hun talent vaak ook als een gave,
- En veel gelovigen ervaren hun geloof ook als een gave, een geschenk.

Dat we daarvoor open en ontvankelijk mogen zijn als Maria; dan kan ook in ons leven Gods genade, Gods wil en liefde gestalte krijgen, ter wereld komen.

[Lied nr. 15:](#) [Ubi caritas et amor, Deus ibi est](#)

Bijbellezing uit Lucas 1, vers 39-50+56: waarin Maria haar tante (of nicht) Elisabeth bezoekt.

In die dagen reisde Maria met spoed naar het bergland, naar een stad in Juda.

Zij ging het huis van Zacharias binnen en groette Elisabeth.

Zodra Elisabeth Maria's groet hoorde, sprong het kindje op in haar schoot; Elisabeth werd vervuld met de heilige Geest en riep met luide stemme uit:

'Gij zijt gezegend onder de vrouwen en gezegend is de vrucht van uw schoot.

Waaraan heb ik het te danken,

dat de moeder van mijn Heer naar mij toekomt?

Zie, zodra de klank van uw groet mij oor bereikte, sprong het kindje van vreugde op in mijn schoot.

Zalig zij die geloofd heeft,

dat tot vervulling zal komen wat haar vanwege de Heer gezegd is.'

En Maria sprak:

'Mijn hart prijst hoog de Heer, van vreugde juicht mijn geest om God mijn redder: daar Hij welwillend neerzag op de kleinheid van zijn dienstmaagd.

En zie, van heden af prijst elk geslacht mij zalig omdat Hij, die aan mij zijn worderwerken deed, machtig is, en heilig is zijn Naam.

Barmhartig is Hij van geslacht tot geslacht van hen die Heem vrezen.

Hij toont de kracht van zijn arm; slaat trotsen van hart uiteen, Heersers ontnemt Hij hun troon, maar verheft de geringen.

Die hongerigen overlaadt Hij gaven, en rijken zendt Hij heen met lege handen.

Zijn dienaar Israël heeft Hij Zich aangetrokken, gedachtig zijn barmhartigheid voor eeuwig jegens Abraham en zijn geslacht, gelijk Hij had gezegd tot onze Vaders.'

Nadat Maria ongeveer drie maanden bij haar gebleven was, keerde zij naar huis terug.

Toelichting

Hierin komt naar voren: Maria's dienstbaarheid, haar bereidheid Elisabeth bij te staan, die op het punt staat te bevallen van haar kind. Tegelijk hoorden we dat Elisabeth Maria gelukkig prijst: dat ze is uitverkoren om moeder van de komende Messias te worden:

'Jij bent de gezegende onder de vrouwen, en gezegend is de vrucht van uw schoot'. Zalig zij/jij die geloofd heeft(hebt), dat tot vervulling zal komen wat haar (jou) vanwege de Heer gezegd is.'

En dan zingt Maria vol dankbaarheid tot God haar lofprijzing: 'Mijn hart prijst hoog de Heer, van vreugde juicht mijn geest om God mijn redder, daar Hij welwillend neerziet op haar kleinheid en dienstbaarheid'; Een lied dat daarop lijkt, is het volgende gezang

[Lied nr. 128: Jubelt und freut euch](#)

Meer Maria

Iets verderop lezen we dat Maria en Jozef naar Bethlehem gaan, waar het kind geboren wordt: buiten de stad, in het veld, tussen herders met hun kudde schapen; waarbij ze engelen horen zingen: 'Eer aan God in de hoge en vrede op aarde'.

We horen het jaarlijks met Kerstmis.

In Lucas 2 vers 19 staat: *Maria bewaarde alles wat ze hoorde en zag, in haar hart en overwoog het bij zichzelf.*

Uit het verdere Evangelie blijkt dat Maria regelmatig in Jezus buurt is, als Hij rondtrekt om de blijde boodschap te vertellen, en liefdevol met de mensen omgaat. En ook als Jezus wordt gevangengenomen, en ter dood veroordeeld wordt, en gekruisigd, is zijn erbij. Ook als het lichaam van Jezus, haar kind, wordt begraven.

Maar gelukkig mag ze daarna ook delen in de vreugde en het nieuwe leven van Jezus' verrijzenis, en ook daarna in de genadevolle heilige Geest met Pinksteren.

(Door dat alles heeft Maria een bijzondere plaats gekregen bij veel christenen, vooral bij de katholieke geloven in de Katholieke kerk.)

[Lied nr. 131: Neem mij aan zoals ik ben](#)

Stille overweging (ongeveer 5 á 7 min)

Wat betekent Maria voor jou persoonlijk?

Wat vind je inspirerend aan haar?

Voorbeden met als [acclamatie nr. 32 Gospodi pomilui](#)

- Goede God, wij bidden U ook voor allen die in Jezus geloven, ieder met zijn eigen achtergrond; Dat door deze avondgebeden onze geloofsverbodenheid versterkt moge worden.

Laat ons zingend bidden:

- Wij bidden U, God, voor allen die lijden onder de verdeeldheid: en voor de leiders, de herders, van onze geloofsgemeenschappen: dat zij wegen vinden om de saamhorigheid tussen onze kerken te versterken.

Laat ons zingend bidden:

Ieder mag aansluiten met een eigen bede.

- Zingen we nog eenmaal de acclamatie: voor alles wat onuitgesproken is gebleven:

Onze Vader met de woorden, die Jezus ons gegeven heeft

Onze Vader die in de hemel zijt,

Uw naam worde geheiligd,

uw koninkrijk kome.

Uw wil geschiede op aarde zoals in de hemel.

Geef ons heden ons dagelijks brood,

en vergeef ons onze schulden,

zoals ook wij onze schuldenaars vergeven.

En leid ons niet in verzoeking,

maar verlos ons van de boze.

Want van U is het koninkrijk en de kracht

en de heerlijkheid in eeuwigheid. Amen.

Gebed over Maria

Ik heb eens het volgende gebed gevonden in verband met Maria

Goede God,

leg in mijn hart de eenvoud

en de geloofshouding van Maria,

en laat mij naar U luisteren,

*zoals zij heeft gedaan:
voor uw woord openstaan,
zodat ook ik beantwoord aan wat U van mij verwacht;
en laat mij met tegenslagen omgaan als zij,
en zo gesterkt worden in mijn geloven.
Amen*

In navolging van Taizé zingen we ook hier regelmatig het (voor katholieken bekende) gebed 'Wees gegroet Maria' we zingen het in het Frans:

[Lied nr. 145: Je vous salue, Marie](#)

[Zegenbede nr. 79: De levende zegene en behoede u](#)

Niet alleen Maria is 'gezegend', ook ieder die zich verbonden weet met Christus. Daarom zingen we ook:

[Slotlied nr. 141: Jij bent gezegend.](#)

[Ter afsluiting nr. 52: Laudate omnes gentes](#)

Na afloop (20.00 uur) is er ook een film te zien over Bernadette